FELSEFE Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU MÖ 6. YÜZYIL - MS 2. YÜZYIL FİLOZOFLARININ GÖRÜŞ VE ARGÜMANLARINI DEĞERLENDİRME (PROTAGORAS)

Protagoras'ın "İnsan her şeyin ölçüsüdür." sözünün dayandığı argümanların tartışılması beklenir.

KONU ÖZETİ:

Sofist filozof Protagoras'ın ''İnsan her şeyin ölçüsüdür.'' iddiasıyla bilginin göreceli olduğunu savunmuştur. Protagoras burada bir ve aynı insanı bile kastetmemektedir. O genel olarak veya tür olarak insan bir yana, o birey insanı bile değil, değişik durumlarda bir ve aynı insanın farklı, değişik algılarını ölçü kabul etmek durumundadır. Çünkü birey değişme içindedir. O halde aynı rüzgâr aynı insanın aynı duyu organına bir zaman soğuk, başka bir zaman sıcak gelebilir ve bütün bu farklı algılar aynı hakla ve aynı ölçüde doğruluk talebinde bulunabilirler. Mutlak doğru bilgi yoktur. Bilginin kaynağı duyulardır. Duyuların bilgisi kişiden kişiye, toplumdan topluma değişir. Mutlak bir doğru yoktur, merkezde insanın bakış açısı vardır.

"İnsan her şeyin ölçüsüdür." sözü genel geçer bir doğru olmadığını, doğrunun kişiden kişiye, toplumdan topluma zamanla değiştiğine işaret eder. Protagoras'ın felsefi görüşlerinin bir sonucu, çıkarımıdır. Bu görüşe görelilik yani rölativizm denir.

SORULAR

1- Protagoras, "İnsan her şeyin ölçüsüdür." sözüyle insanı doğruluğun ölçüsü kabul etmiştir.

Bilgi konusunda Protagoras'ın insanı ölçü olarak almasının ahlak felsefesindeki sonucu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Acıdan kaçıp hazza yaklaşma
B) Bireysel faydayı egemen kılma
C) Bireyi ahlak konusunda bilinçlendirme
D) Ahlaki yargıların göreliliğini kabul etme
E) Ahlaki eylemi evrensel değerlere dayalı belirleme

Cevap: D

2- Protagoras'a göre "İnsan her şeyin ölçüsüdür." Buradaki insan bireysel insandır ve bu bireysel insanın algıları doğru ve yanlışın belirleyicisi olmaktadır. Bireysel algıları temele alan Protagoras için ahlaki alanda da bir görelilik söz konusu olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan ahlaki değerleri toplumda hazır olarak bulur.
B) Nesnel ve evrensel bir iyi söz konusu olamaz.
C) Ahlak alanında rölatif ilkeler olamaz.
D) İnsan algısı mutlak iyiyi kavrayabilir.
E) Ahlaki yargılar bilgiyle belirlenir.

Cevap: B

3-Aşağıdakilerden hangisinin, Protagoras'ın ''İnsan her şeyin ölçüsüdür.'' sözünü destekleyen bir örnek olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Annesinin yaptığı yemeği ev ahalisinin beğenmesine karşın Ayşe'nin tuzlu bulması
B) Her insanın hoşuna giden parfüm kokusunun farklı olması
C) Eylül'ün, uzun saçlarının uçlarından kestirmek için kuaföre gidip tümden kısa saçlı olarak kuaförden ayrılması
D) Aslı'nın yeşil dediği elbiseye annesinin mavi demesi üzerine renk konusunda uzlaşamamaları
E) Kimya dersinde yaptıkları deney sonucu öğrencilerin suyun yüz derecede kaynadığını tespit etmeleri

Cevap: E